

Lilla  
Koala

kan inte äta



Dr. Greene • Benbouzid

# LÄRARHANDLEDNING

Lärohandledning till **Lilla Koala kan inte äta**, ISBN: 9789199131818

Författare: Dr. Ross Greene, Fouzi Benbouzid & Tove Hagtorn

Illustratör: Irmelin Bohlinder. Bokförlag: Boksmart

Handledning skapad av: Helen Larsson, speciallärare anpassad grundskola.



BOKSMART  
— SÄGOR MED INBYGGD KUNSKAP —

## Lärarhandledningens upplägg

I denna lärarhandledning finns frågor och tips till idéer som kan användas före, under och efter läsningen av boken.

Det finns också konkreta tips på hur man kan jobba förebyggande tillsammans med barnen i liknande situationer som uppstår.



Barn gör inte fel med för att de vill, de gör rätt om de kan. Vi kan möta barn med nyfikenhet, empati och samarbete, inte med hot och straff. I handledningen finns kort sammanfattning av vad man kan tänka på utifrån Dr. Ross Greenes CPS-modell och tydliggörande pedagogik.

Det finns också tecken som alternativ och kompletterande kommunikation, TAKK, för ord som förekommer i boken. Ritade tecken kommer från: Ritade Tecken © Specialpedagogiska skolmyndigheten

Materialet får kopieras inom er verksamhet.

Lycka till!

Önskar Lilla Koala

Ps! Se mer av oss här:

[https://www.youtube.com/@Lilla\\_Koala](https://www.youtube.com/@Lilla_Koala)



BOKSMART  
— SÄG MED INBYGGD KUNSKAP —

# Lärarhandledningens innehåll

s.4

Före läsning

Under läsning

Efter läsning

s.5-6

Förslag på frågor att ställa under eller efter läsningen

s. 7-8

CPS-modellen

s. 9-10

Tydliggörande pedagogik

s. 11-14

Konkreta tips

s.15-34

Kopieringsunderlag



## Före läsningen

### **Börja med framsidan.**

Vad ser ni?

Vad tror ni att boken kommer att handla om?

Vad är bokens titel? Vad heter den?

Vem har skrivit boken? Vem är författare?

Vem har ritat bilderna? Vem är illustratör?

Titta sedan på bilderna ett uppslag i taget. Eleverna berättar vad de ser på bilderna. Stanna upp och titta på ansiktsuttryck. Vilka känslor visar de?

### **Under läsning**

Stanna upp under läsningen och ställ frågor och titta återigen på bilderna. Förslag på frågor finns i detta material. Alternativt ställs fler frågor efter läsningen.

### **Efter läsning**

Bläddra igenom boken en gång till och peka på olika begrepp och visa dess tecken.

Se förslag på uppgifter att göra i arbetet med boken.

### **Övergripande frågor**

**VAD** Vad hände i sagan?

**VILKEN** Vilket problem fanns i sagan?

**VARFÖR** Varför kunde Lilla Koala inte äta?

**HUR** Hur slutade sagan?

**SYFTE** Vad tror du att sagan vill lära oss?

# Frågor att ställa under eller efter läsningen

## **Sidan 2-3**

Vem är Stora Koala?

Vem är Lilla Koala?

Vad har Stora och Lilla Koala gjort?

Vad har de handlat?

Vad tycker du om att handla i affären?

Var är de nu?

Kan du se någon bokstav? Ser du någon mer?

Vilka färger är det på bokstäverna?

Ser du något instrument? Vet du vad det heter?

Vilka färger har xylofonen?

## **Sidan 4-5**

Var är Lilla och Stora Koala nu?

Vad ska de göra nu?

Vad ska de äta?

Hur många ägg finns det?

Hur många gurkbitar finns det?

Kan du se en kopp? Hur många koppar finns det?

Kan du se en kökshandduk? Vilket mönster har den?

Kan du se en gardin? Vilken färg och mönster har den?

Peka på kylskåpet. Vad tror du att det finns där inne?

Ser du något instrument? Vet du vad det heter?

Vilka färger har trumman?

## **Sidan 6-7**

Vad ska Lilla Koala äta?

Tycker du om den maten?

Vad gillar du att äta?

### **Sidan 8-9**

Titta på Lilla Koalas ansikte. Hur mår hen?  
Vad händer när Lilla Koala smakar på en ärta?  
Varför tror du att Lilla Koala gör så?

### **Sidan 10-11**

Vad tänker Stora Koala på?  
Vad säger Stora Koala till Lilla Koala?

Ser du något instrument? Vet du vad det heter?  
Vilka färger är trumpeteten?

### **Sidan 12-13**

Hur löser de problemet?

### Sidan 14-15

Hur mår Lilla Koala nu?  
Hur mår Stora Koala nu?  
Vad äter Stora Koala på?

Kan du se någon siffra?  
Finns det någon mer?  
Vilka färger har siffrorna?

Ser du något instrument? Vet du vad det heter?  
Vilka färger har flöjten?

# CPS-modellen

Oavsett ett barns ålder är det viktigt att lyssna på dem och involvera dem i problemlösningsprocessen. Dr. Ross Greene beskriver tre steg som ingår i denna process, och även små barn kan vara delaktiga i alla tre.

## Steg 1 – Empatisteget

I det första steget som kallas **empatisteget** ställer vi frågor till barnet för att förstå vad som gör det svårt för dem att möta en viss förväntning.

Exempel på frågor:

"Jag har märkt att det ibland är svårt för dig att äta dina ärtor till middagen. Vad är det som gör det svårt?"

Dr. Greene har beskrivit åtta olika "fördjupningsstrategier" (drilling strategies) för att hjälpa till att samla in information.

Ett exempel på vad barnet kan säga:

"Jag gillar inte ärtor. De smakar inte gott."

## Steg 2 – Definiera vuxnas bekymmer

I det andra steget – **definiera vuxnas bekymmer** – förklarar den vuxne varför det är viktigt att förväntningen uppfylls.

Vuxnas bekymmer handlar oftast om en eller båda av följande:

- hur problemet påverkar barnet
- hur problemet påverkar andra

Vanliga områden är: hälsa, säkerhet, lärande och rättvisa.

Exempel:

"Jag är orolig för att om du inte äter grönsaker så kommer din kropp inte att bli stark och frisk."

### **Steg 3 – Bjud in till lösning**

I det tredje steget – *inbjudan* – kommer barnet och den vuxne tillsammans fram till en lösning.

Det börjar med att man sammanfattar bådas perspektiv:

"Jag undrar om vi kan hitta ett sätt att hantera att du inte gillar ärtor, och samtidigt se till att du äter grönsaker så att din kropp blir stark och frisk."

Sedan får barnet tänka och komma med egna idéer:

"Har du några förslag?"

Om barnet inte har några idéer är det helt ok att den vuxne föreslår alternativ.

Exempel på lösning från barnet:

"Kan jag äta andra grönsaker istället för ärtor? Jag gillar broccoli och gröna bönor. Då kan jag äta grönsaker och ändå bli stark och frisk."

#### **Tips på litteratur:**

- Explosiva barn av Dr Ross Greene
- Vilse i skolan av Dr Ross Greene
- Tydliggörande pedagogik i förskolan av Edfeldt, Sjölund, Jahn & Reuterswärd

# Tydliggörande pedagogik

Alla barn behöver känna sig trygga för att kunna lära sig. Att inte förstå vad som ska hända, hur det kommer att gå till, varför man ska göra det och när det slutar kan skapa en osäkerhet som blir ett hinder för lärandet. Idag vet vi att vi kan förebygga många stressande och osäkra situationer genom att tydligt låta barnen veta varför, vad, hur, när, var, med vem och vad som händer sen.

- **struktur** - ha en tydlig struktur över dagen. Visa med visuellt stöd, tex bildstödsbilder.
- **visuellt stöd** - använd bilder, fotografier, färger, TAKK osv för att skapa en tydlig struktur som barnen förstår och kan läsa av.
- Tänk på att de **pedagogiska frågorna** ska vara tydliga för alla barn. De ska veta **VAD** de ska göra, **VARFÖR** de ska göra det, **NÄR** de ska göra det, med **VEM** de ska göra det, **HUR** man genomför aktiviteten, **HUR LÄNGE** aktiviteten håller på och vad som händer **SEDAN**.

I matsituationer innebär det att alla barn ska veta var de ska sitta, vem som sitter bredvid dem, vad de ska äta, hur man ska äta, hur länge man ska sitta vid bordet (som kortast) och vad som händer efter matsituationen. Detta är oavsett om det är lunch vid ett bord eller fruktstund på mattan. Tydliga strukturer är avgörande för en del barn.

## Placering vid bord

Vid bord är det enkelt att antingen sätta upp namnlappar på stolsryggen om man alltid har samma plats eller att lägga ut namnlappar med bild på barnen där de ska sitta.

Det är positivt att alltid ha samma platser då det skapar lugn hos barn som tycker det är svårt med förändringar, som är oroliga eller behöver hjälp med att ha en förutsägbar vardag för att fungera som bäst. Då kan man skapa en "placeringskarta" som sitter på väggen så att barnen lätt kan se var de sitter, vem som sitter bredvid osv. Om man vill rotera som personal mellan borden kan "vuxenplatserna" vara tomma och där sätter man upp namnlappar för varje vecka så att barnen tydligt kan se. Det är också en fördel den dag någon personal är frånvarande.

## Placering på golv

Tänk på att om ni har fruktstund eller samlingar på golvet så är det enklare om det finns en matta att sitta på, det skapar en avgränsning. Om man behöver ytterligare stöd för att veta var man ska sitta, kan man använda sittkuddar eller utskrivna cirklar i olika färger och/eller med barnens namn och ansikten på. Dessa cirklar placeras ut där barnen ska sitta.

## Visuellt stöd

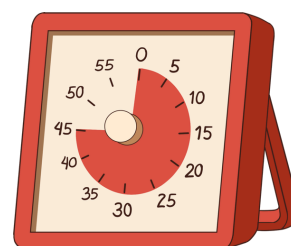
Att arbeta med visuellt stöd ingår i tydliggörande pedagogik och kan göra stor skillnad för många barn. Det är viktigt att bilder inte sätts upp "bara för att" utan att de har ett tydligt syfte och att barnen förstår dem.

Man kan använda bildstödbilder, tex Widget-bilder eller bilder från bildstod.se. Man kan också fotografera platser eller leksaker om barnen föredrar det. TAKK är också ett bra visuellt stöd.

I matsituationer innebär det att man kan ha bildstöd för rutiner:

- tvätta händerna
- sitt på din plats
- äta
- duka av

Om man vill att barnen ska sitta vid bordet under en specifik tid, tex 20 minuter så kan man med fördel använda ett visuellt tidshjälpmedel, tex en time timer eller en timstock.



Man kan också använda samtalskortor för mat som serveras och för samtal som kan vara bra att inleda med.

Ett annat visuellt stöd är att använda underlägg som visar var tallrik, glas och bestick ska placeras. Det finns att skriva ut nedan.

## Först - sedan

För att barnen ska veta vad som händer är det bra att använda ett dagsschema med visuellt stöd i form av bilder. Man kan också kombinera det med "först - sedan". Sätt upp först: utelek - sedan: äta. När lunchen börjar byter man ut bilderna tillsammans med barnen och sätter tex upp först: äta - sedan: vila.

Nedan finns ett blad att skriva ut och laminera för att kunna sätta upp bilder i rutorna för först och sedan.

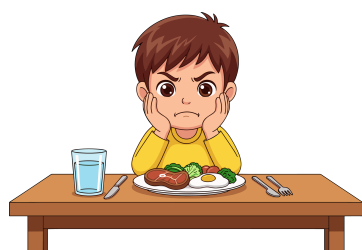
## Problem - lösning

Långt ifrån alla barn, oavsett ålder, kan själva komma på lösningar till ett problem som uppstår. De kan behöva se hur en lösning kan se ut för att veta om det är en bra lösning eller inte.

**Modellera** - du som pedagog kan modellera, dvs visa, hur olika lösningar skulle se ut. I den här boken handlar det om att hitta lösningar på att äta sin mat. Då kan du ta fram en tallrik och sedan en skål där du visar att man kan lägga ärtorna i. Visa gärna en till lösning, tex att använda en tallrik som är uppdelad.

**Bilder** - Man kan också skapa bildkartor som tex visar två eller fyra olika lösningar. Då ser barnet att det finns olika sätt att lösa ett problem på. Dessa bildkartor kan men med fördel spara i tex en pärm för att påminna barnet eller för att visa andra barn som kanske hamnar i liknande situationer. I handledningen finns ett exempel för matsituationen att skriva ut.

Och det är inte fel att använda sig av en kombination av att både modellera och använda bildkartor.



vill inte äta

**problem**



skål



uppdelad tallrik



allt har sin plats



först



sedan

||

**lösning**



BOKSMART

— SAGOR MED INBYGGD KUNSKAP —

## Tydlig uppdelning av mat

Barn kan ha önskan om att maten inte ska nudda den andra maten, såsen behöver t ex vara i en skål bredvid. Ett första tips är att servera mat som går att ha uppdelad. Grytor och gratänger är svårare för många att äta just för att maten då är ihopblandad.

Om barnet inte vill att olika slags mat och grönsaker ska röra varandra, kan man använda en tallrik med uppdelning eller använda små skålar så som i boken. Kanske är det bara såsen eller grönsakerna som behöver vara i en skål bredvid.



## Locka till att våga smaka

Om du har barn som är selektiva och har svårt att äta viss mat, kan du prova att lägga maten med tydlig avgränsning till varandra. Sitt även med och låt din egen mat vara en liten stund. Under den stunden kan hända att barnen som sitter bredvid eller mittemot börjar ställa frågor och då kan du föreslå att hämta en liten smakportion till barnet i fråga. Detta är ett sätt att få barn nyfikna på mat och för att få dem att smaka. För det du som vuxen har på din tallrik, kan för många upplevas som "säker" mat eftersom du är trygg vuxen för barnet.

Ett annat sätt är att lägga en liten klick mat på tallriken, men tänk på att det är långt ifrån alla barn som tillåter det. Och det ska aldrig vara ett tvång att äta upp den där lilla klicken mat, oavsett hur liten den är. "Du behöver inte äta allt, du kan smaka en gång".

## Väck nyfikenhet

Bjud in till samtal om mat, grönsaker och frukt för att väcka nyfikenhet hos barnen. Det här kan väcka nyfikenhet hos barnen, men också ge dig som pedagog viktig information om barnet.

I handledningen finns en sida med olika maträtter, en med grönsaker och en med frukt. Använd dem som pekkartor, para ihop med rätt tecken eller klipp ut bilderna och använd i övningarna "Välj din favorit" och "Välj en av två".

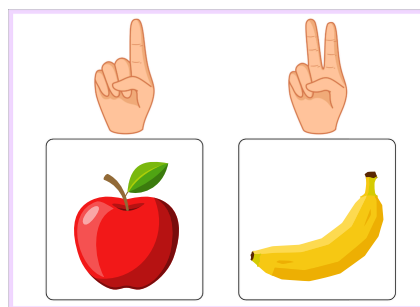
### Välj din favorit

1. Klipp ut bilderna med mat, grönsaker och frukt. Jobba med en kategori i taget.
2. Sprid ut bilderna på golvet eller samlingsmattan om en sådan finns.
3. Samla barnen runt alla bilder. Prata om vad de ser på bilderna.
4. Låt barnen välja en favorit. Om det är fler som har samma favorit, kan de samsas om en bild.
5. Barnen får berätta om sin favorit.  
Vad är det som är så bra med den?
6. Titta på de andra barnens favoriter. Skulle du våga smaka på någon av dem?

### Välj en av två

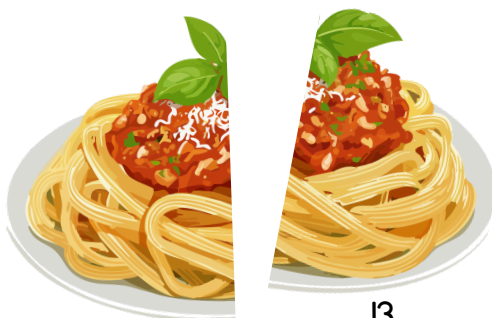
Använd "valväljaren" nedan. Lägg en frukt i varje ruta, tex ett äpple och en banan.

- Vilken tycker du bäst om? Håll upp ett finger för äpple och två för banan.
  - Varför gillar du den mest?
  - Har du smakat båda?
  - Vågar du smaka på den andra som du inte valde?



### Para ihop

Klipp ut mat, frukt eller grönsaker. Dela varje bild i två delar. Låt barnen mingla runt och hitta kompiserna med den matchande bilden! Vill man göra det svårare, delar man varje bild i fler delar.



## Social berättelse

En del barn behöver få höra flera gånger hur till exempel en rutin ska gå till. Då kan man skriva en så kallad social berättelse om den specifika situationen och ta med den lösning som man tillsammans kommit fram till.

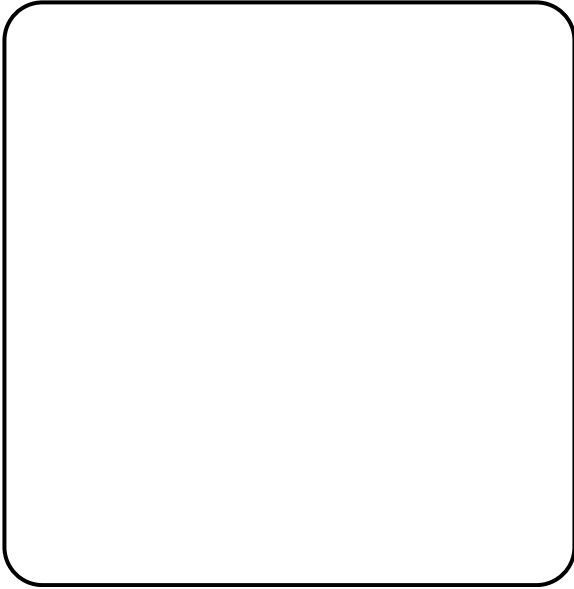
En social berättelse kan göras som en bok. Jag brukar göra den i A5 liggande format. På försättsbladet finns en bild på barnet och en titel, tex *Leo äter*.

I en social berättelse bör man undvika att använda negationer. Man ska alltså inte skriva vad barnet inte ska göra. Istället fokuserar man på det man vill att barnet gör.

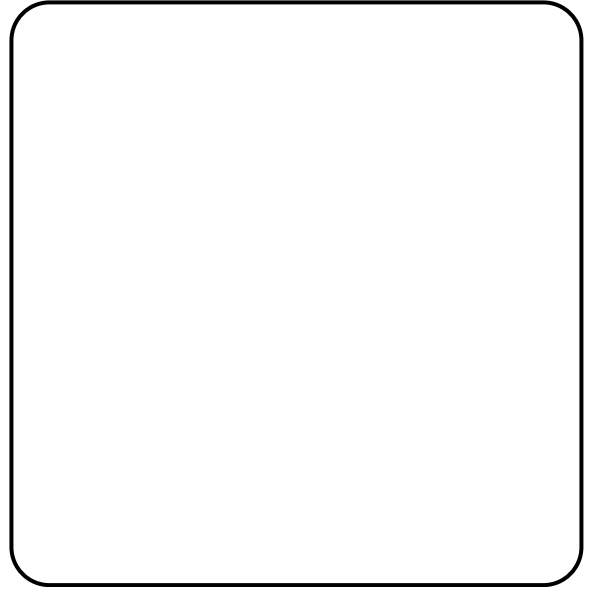
Använd en till två mening per sida och lägg till en bild som passar till. Nedan finns några exempel på hur några sidor i en sådan bok kan se ut.



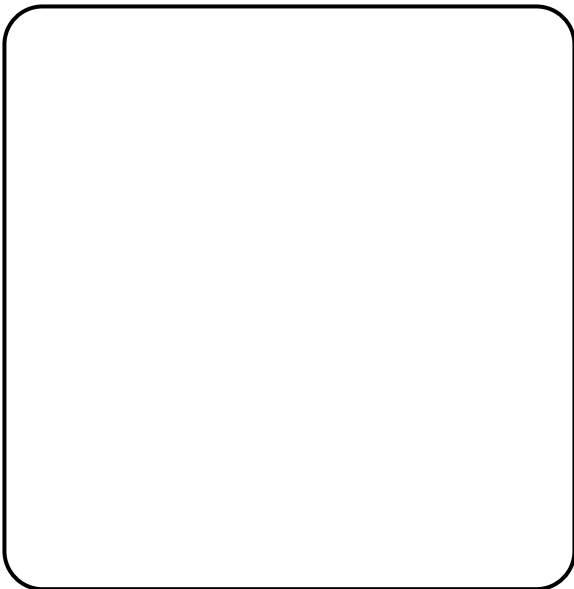
först



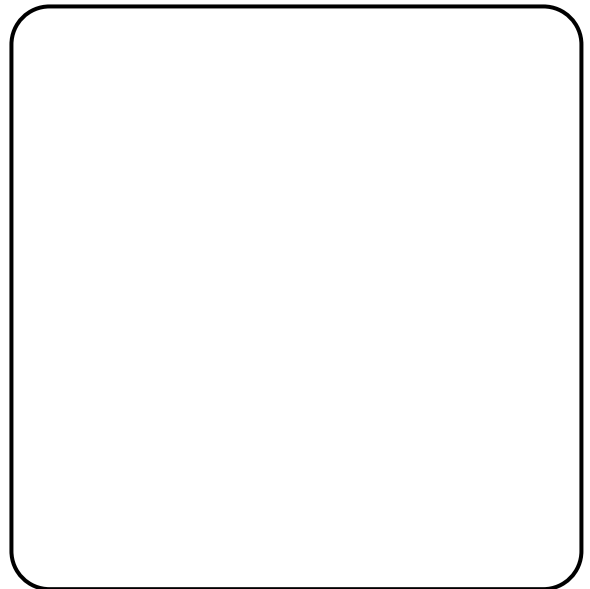
sedan



först



sedan

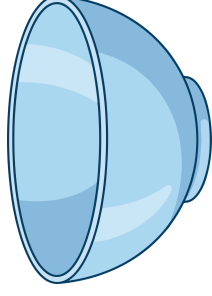


# problem



vill inte äta

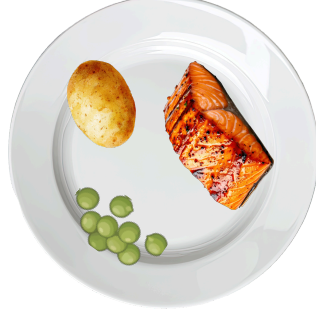
# lösning



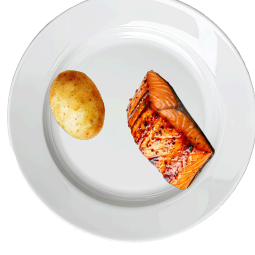
skål



uppdelad tallrik



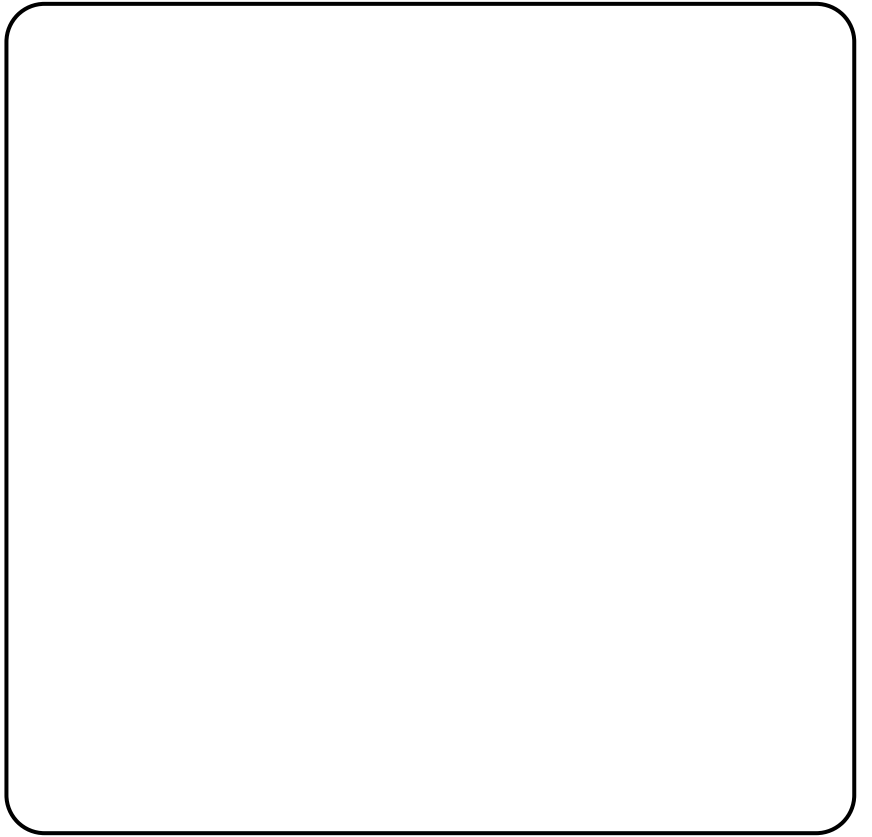
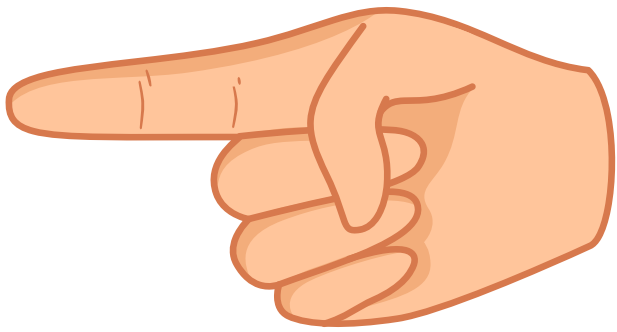
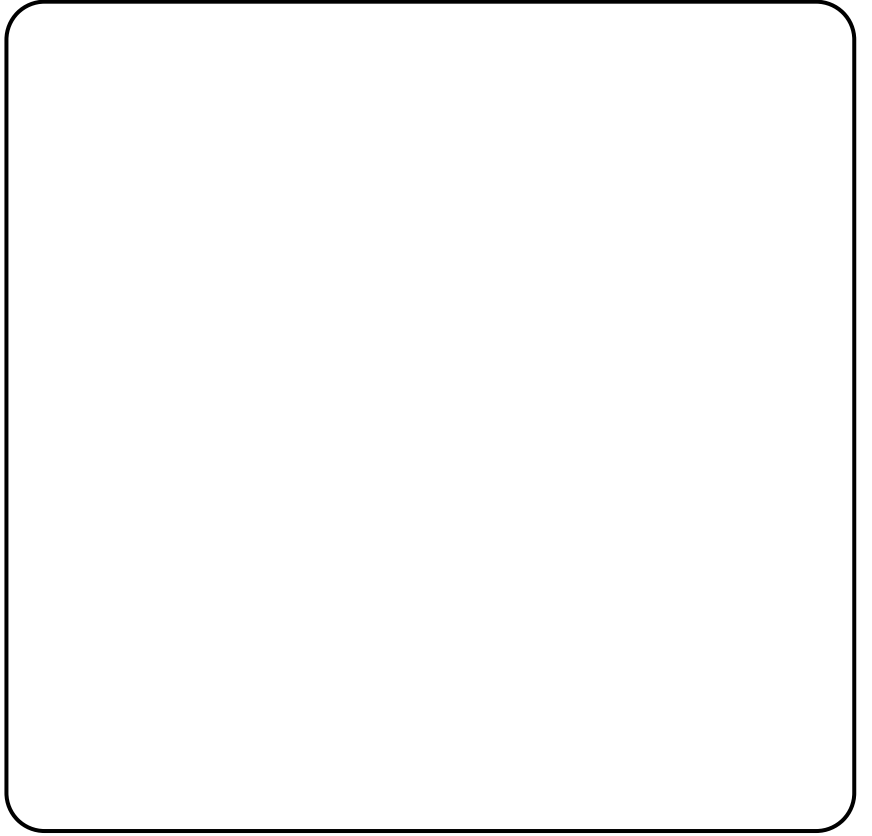
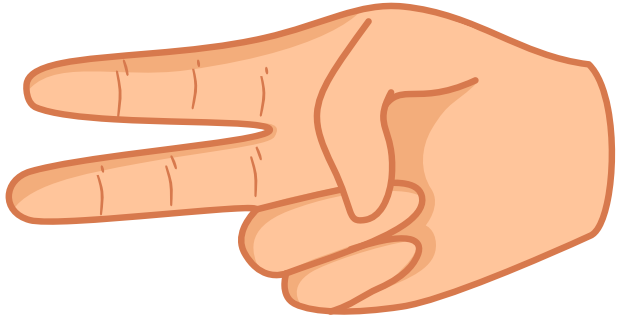
allt har sin plats



först

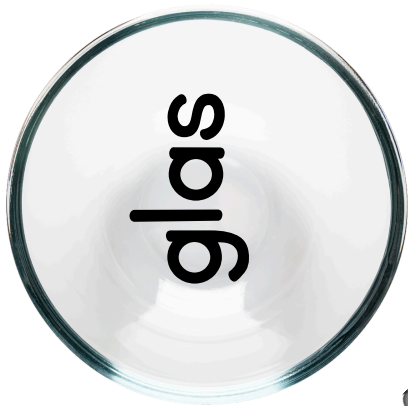


sedan









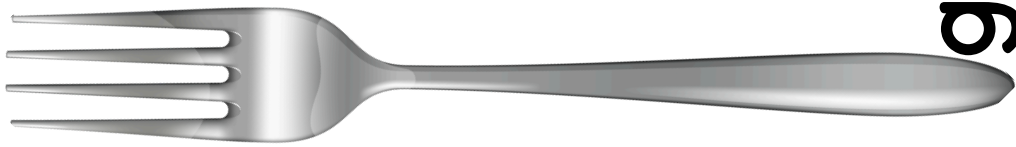
glas



kniv



talrik



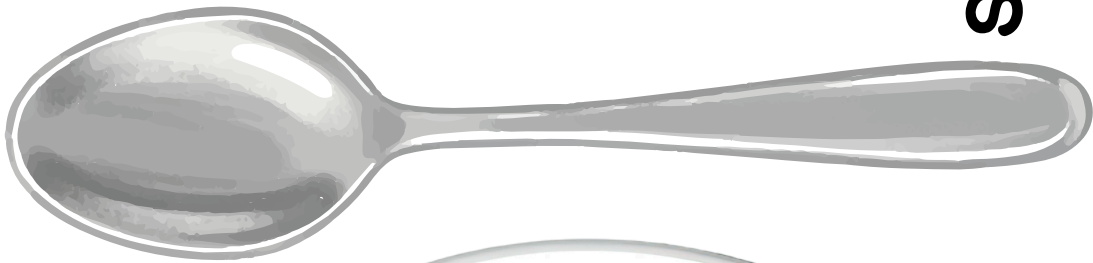
gaffel







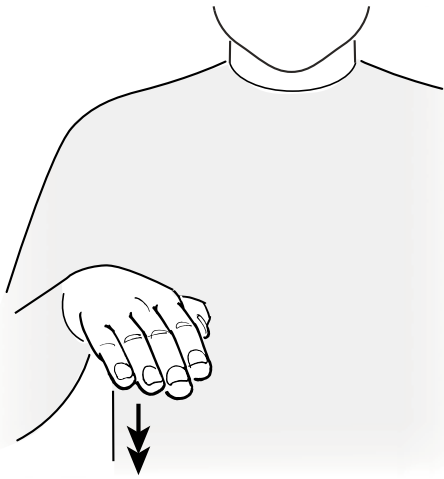
glas



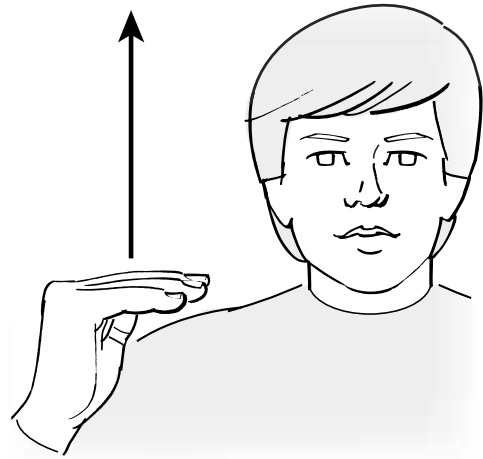
sked



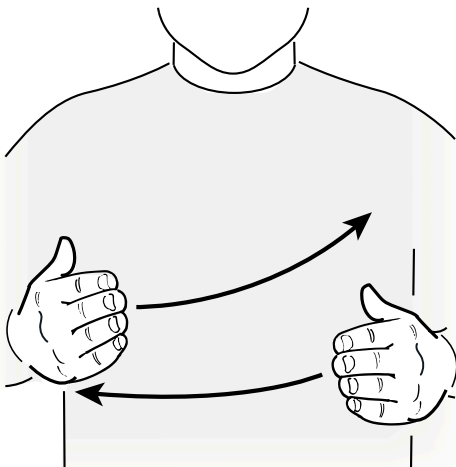
talrik



liten



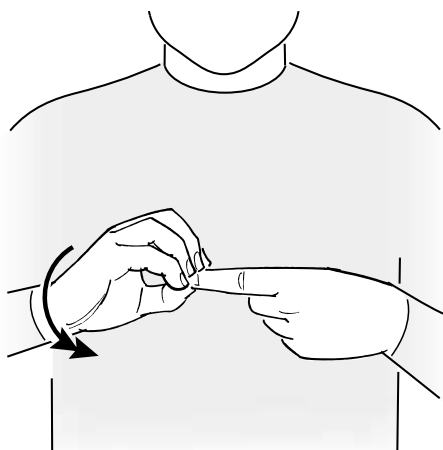
stor



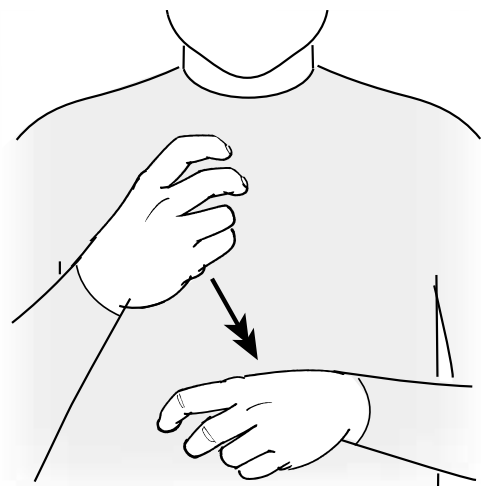
koala



äta



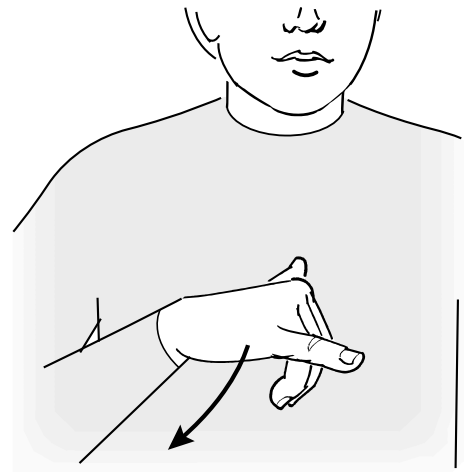
ärta



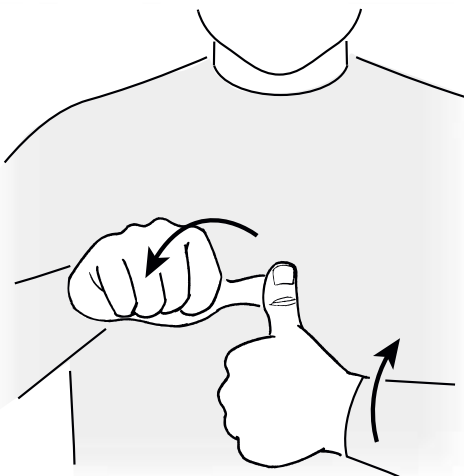
prova



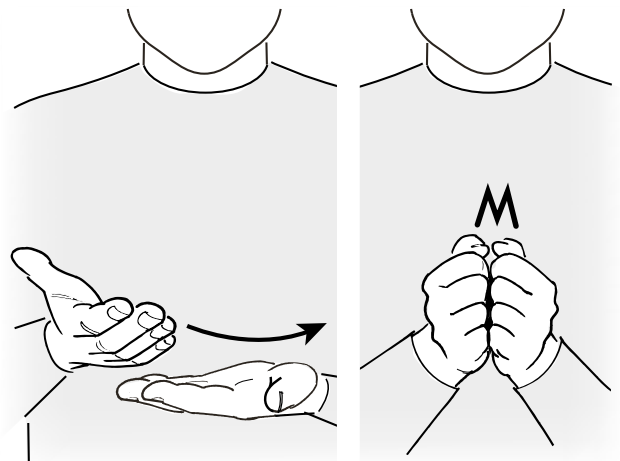
skjuter bort



tycker inte om



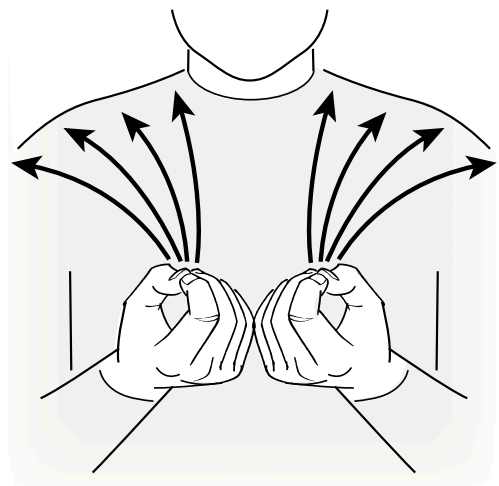
överens



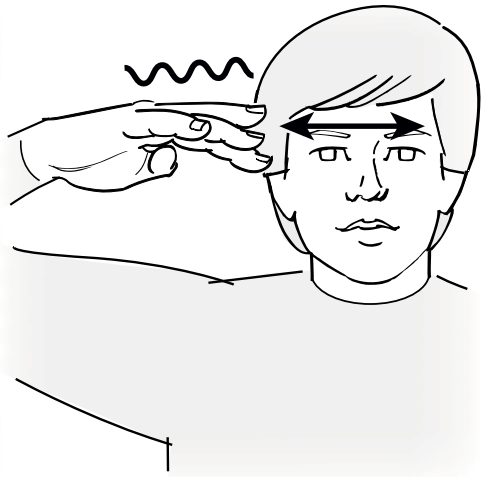
grönsaker



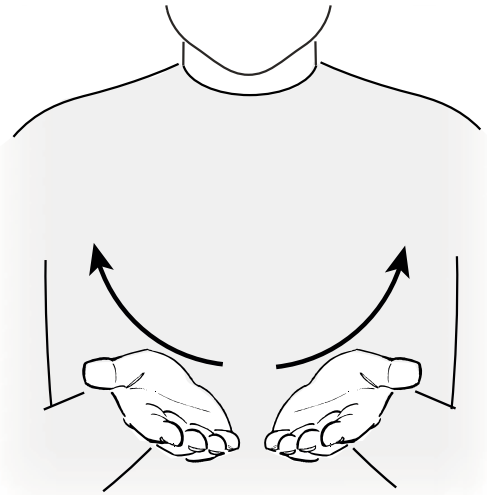
behöver inte



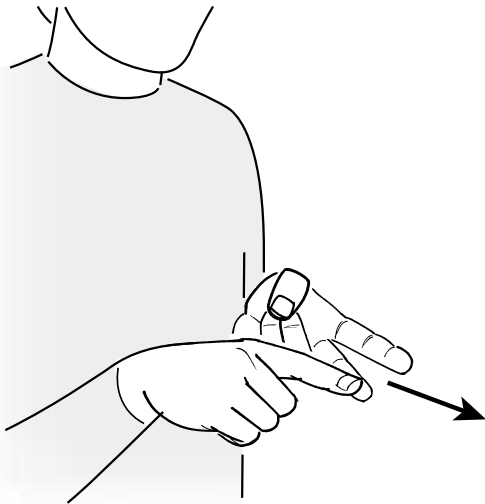
löst



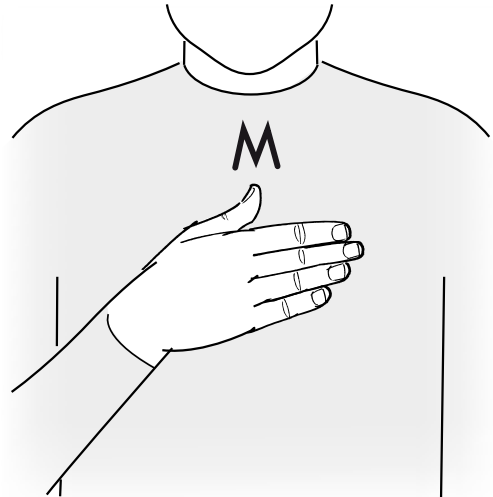
problem



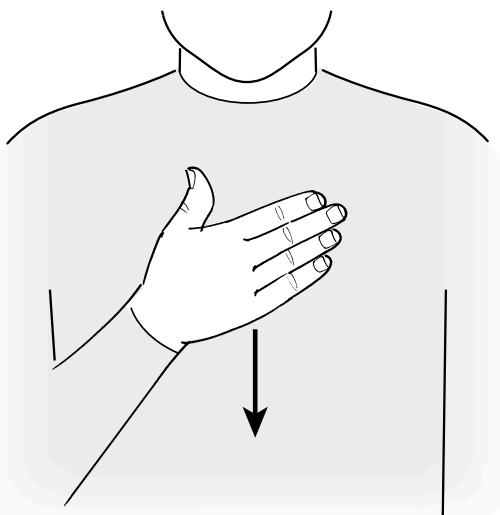
skål



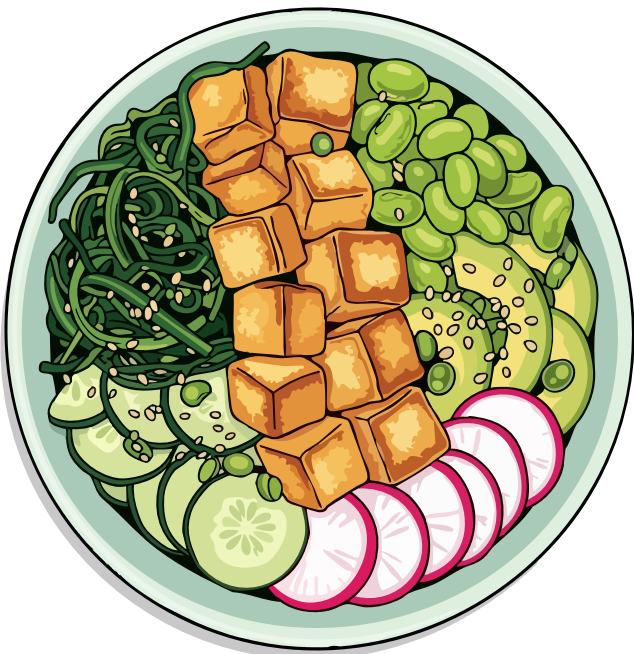
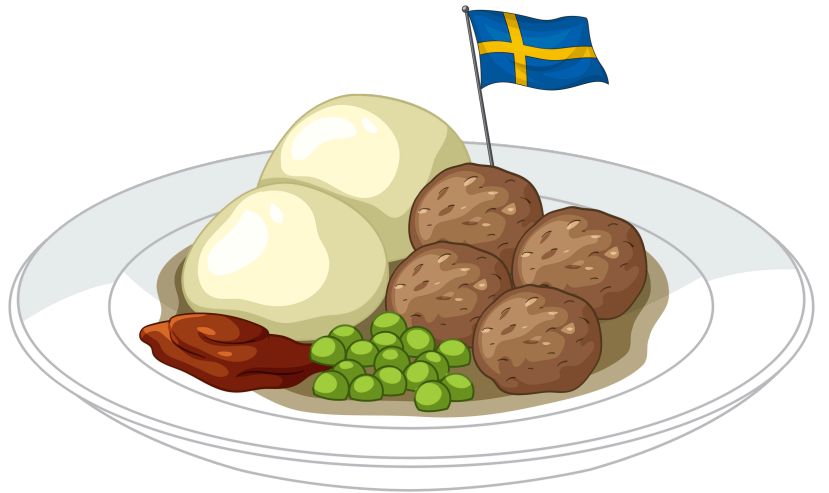
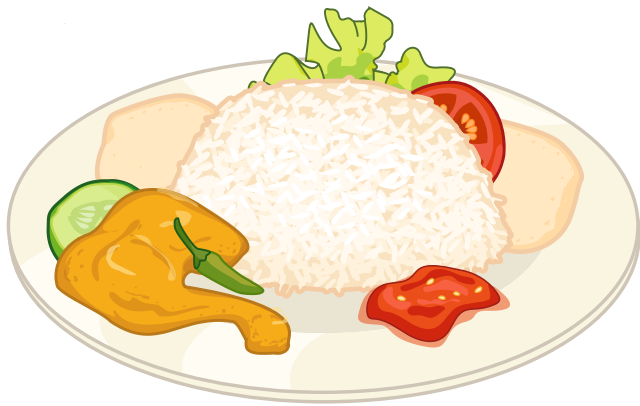
igen

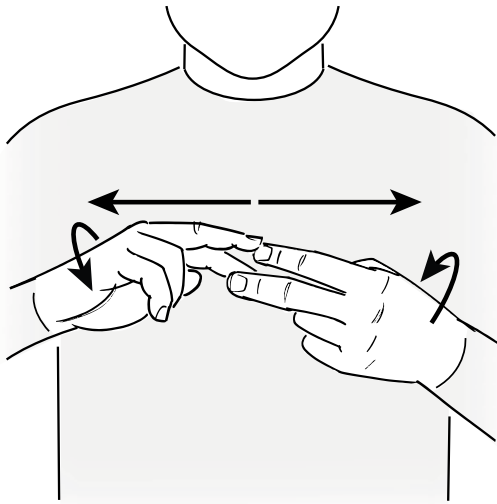


vill



gott





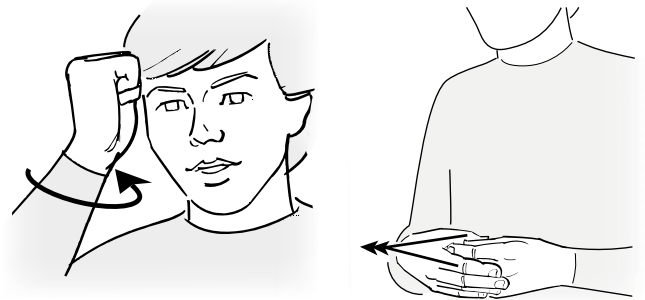
pasta



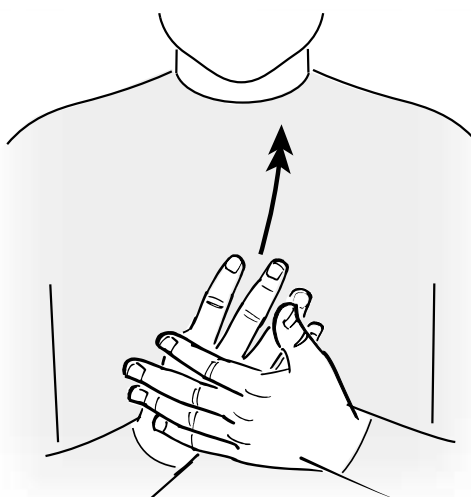
köttbullar



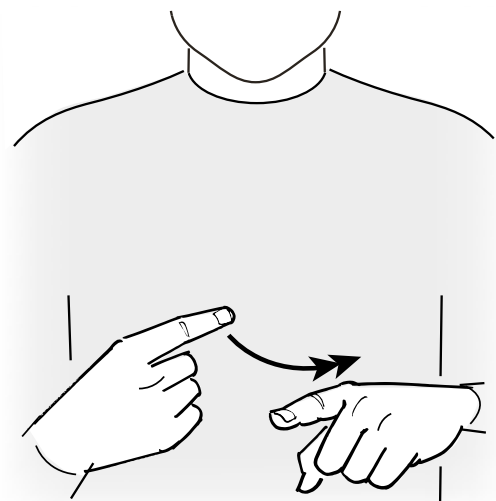
kyckling



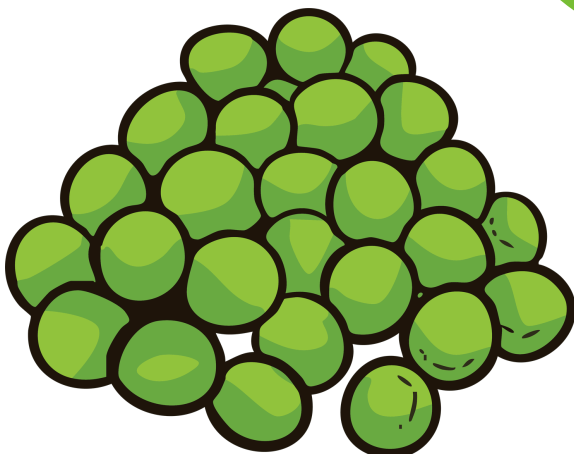
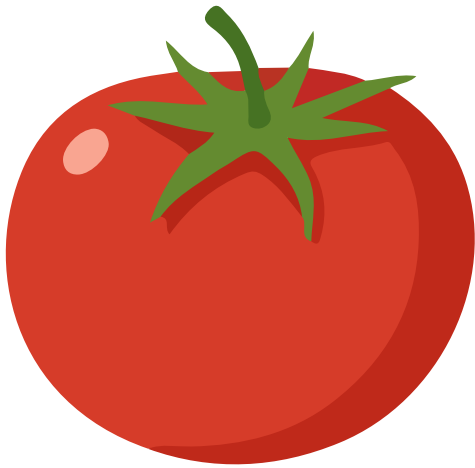
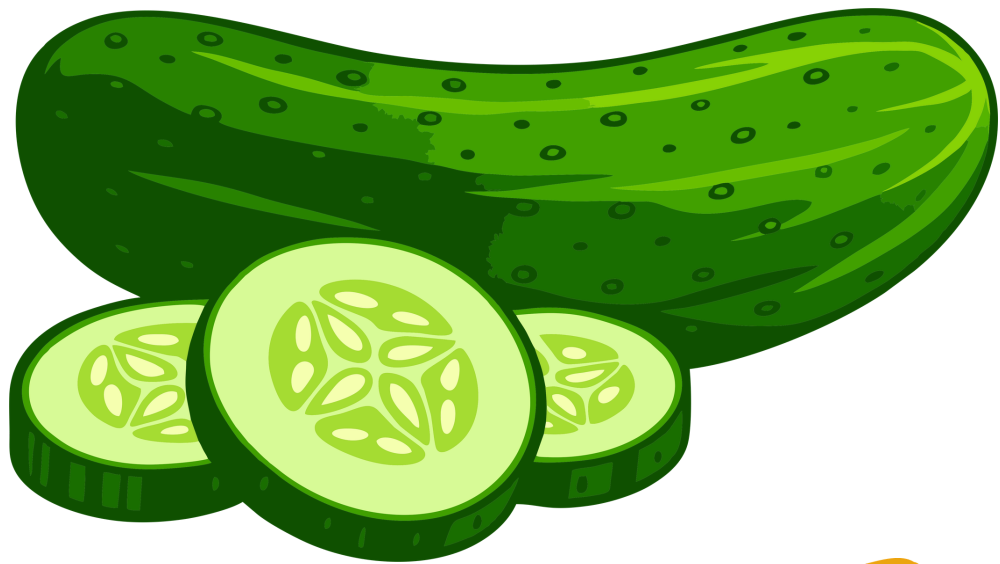
kött och potatis



vegetariskt



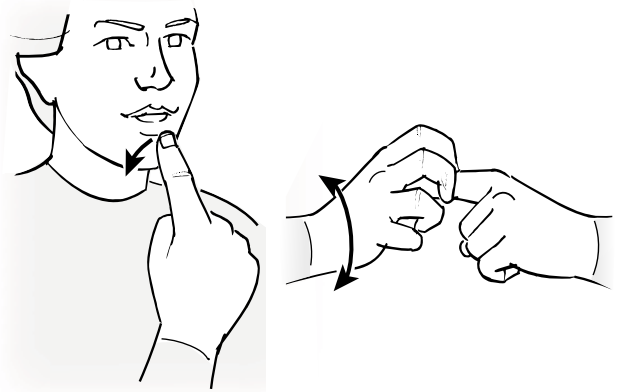
fisk



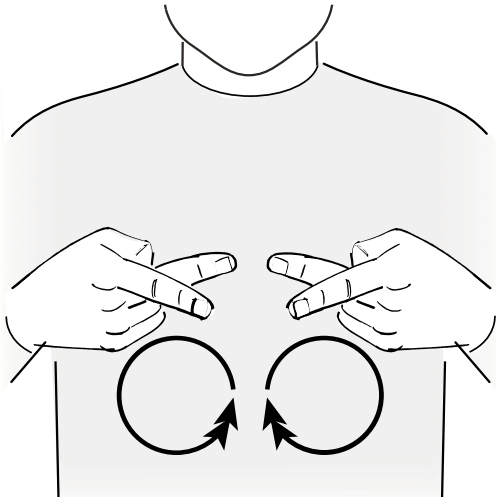
# grönsaker



gurka



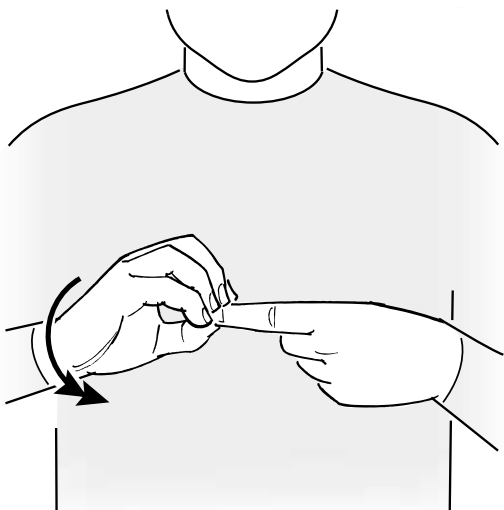
tomat



sallad



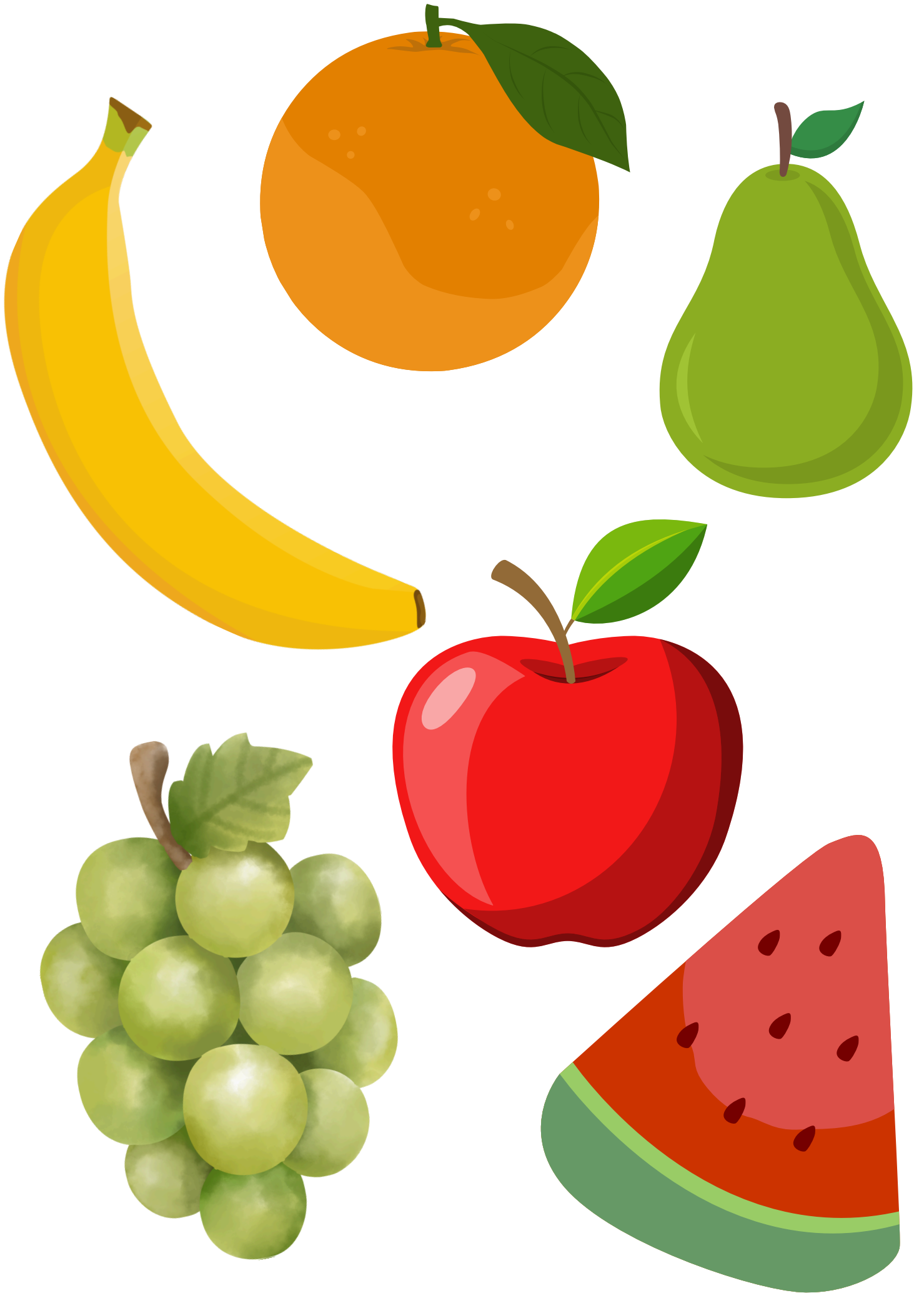
majjs



ärter



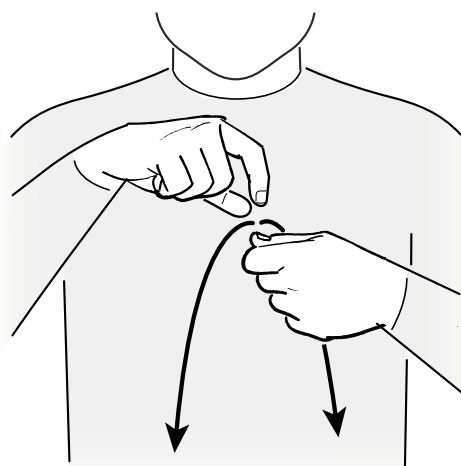
morot



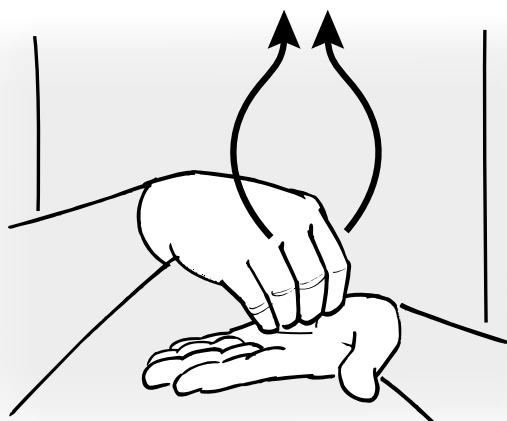
# frukt



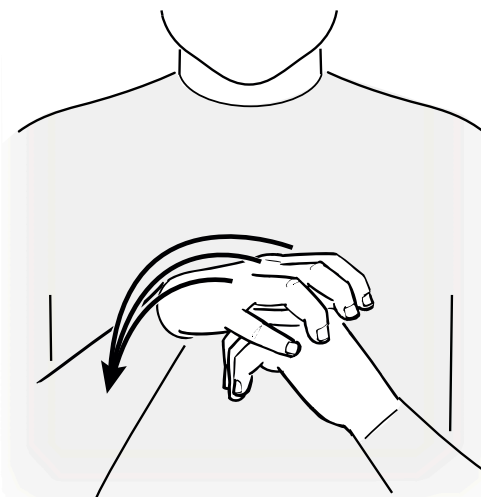
äpple



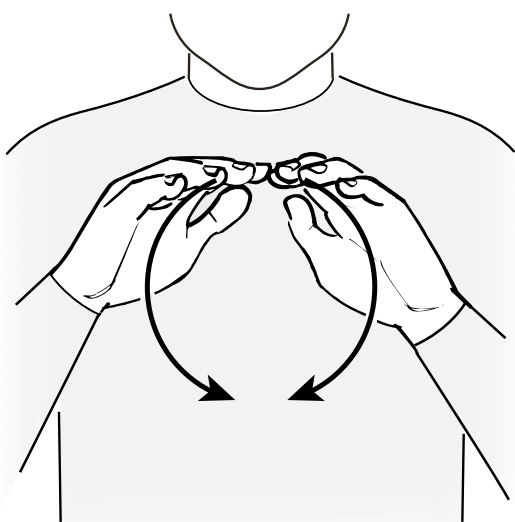
banan



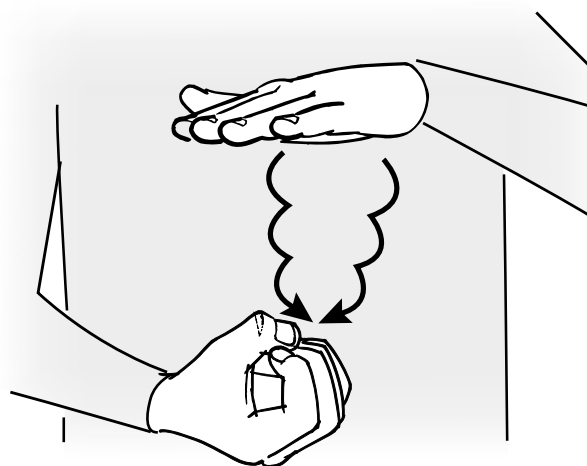
päron



apelsin

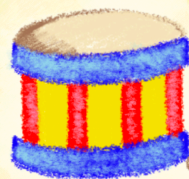


melon



vindruvor

# Instrument



Kan du hitta instrumenten i boken?

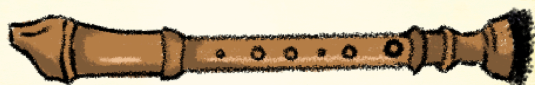


BOKSMART

— SÄGOR MED INBYGGD KUNSKAP —

# Instrument

flöjt



trumpet



trumma



xzylofon



Kan du hitta instrumenten i boken?





Lärohandledning

**Lilla Koala kan inte äta**

Författare: Dr. Ross Greene,  
Fouzi Benbouzid & Tove Hagtorn  
Illustratör: Irmelin Bohlinder

Materialet får kopieras inom er verksamhet.  
Handledning skapad av: Helen Larsson,  
speciallärare, anpassad grundskola.

Boksmart Skola 2026